

5769

	TASTE OF LIMMUD	
--	----------------------------	--

Sjabbat 11 juli 2009 / 19 tammoez 5769
Sidra Pinchas, Bemidbar [Numeri] 25:10-30:1
(Tanach blz. 321-332)
Haftara: Jirmeja (Jeremia) 1:1-2:3
(Tanach blz. 915-916)

Vertaling: Nico Vissel
Voor het origineel zie
www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5768/Pinchas

PINCHAS

Pinchas - de held of antiheld naar wie deze sidra vernoemd is - komt alleen voor aan het begin ervan. Hem wordt een vredesverbond beloofd en een verbond dat hij en zijn nageslacht voor altijd het priesterschap zullen bekleden omdat hij voor God is opgekomen. De sidra zelf houdt zich echter voornamelijk bezig met het verslag van een nieuwe volkstelling waaruit blijkt dat van degenen die uit Egypte waren getrokken vrijwel niemand meer in leven was. Daarna wordt verteld van de erfenis die aan de dochters van Tselofchad gegeven moet worden en het eindigt met een beschrijving van welke offers er op iedere feestdag, Sjabbat en Rosj Chodesj gebracht moeten worden.

Pinchas - Elkan Levy

Elkan Levy is directeur van het bureau voor de kleine Joodse gemeenten in Engeland. In het verleden is hij voorzitter geweest van United Synagogue, de koepelorganisatie van Orthodoxe gemeenten in Groot-Britannië.

In de sidra van deze week worden ogenschijnlijk de weldadige gevolgen van beslist optreden getoond. Mosjee is al jaren aan de macht. Hij heeft steeds meer moeite met de voortdurende strijd om het volk op het rechte pad te houden. Nu lijkt hij vermoeid en niet meer in staat het ondergrondse respect voor afgoderij dat nog steeds doorsijpelt in de opstelling van de mensen die hij uit Egypte heeft geleid, te bestrijden.

Daar komt een bedreiging van de integriteit van het volk en zijn gewijde bestemming bij: de vrouwen van Moav. Het zou destijds politiek correct zijn geweest om te zeggen dat de Moabitische vrouwen en goede zaak betekenden. Het zou naar behoren zijn geweest om te zeggen dat het "toch onmogelijk was om onszelf als een onafhankelijke natie te handhaven." Ook kon men vragen wat er fout aan is om vriendschappelijk om te gaan met de omliggende volken?

Waarschijnlijk kunnen we wel met ze opschieten en het zal een stuk makkelijker zijn om ons hier te vestigen dan verder door de woestenij te dwalen. Is Mosjee misschien de weg een beetje kwijt? In ieder geval zien die meisjes er wel heel aantrekkelijk uit.

Mosjee en de oudsten lijken verlamd en besluiteloos en kijken met afgrijzen naar de gebeurtenissen. Huilend en weeklagend staan ze bij de ingang van de Misjkan. Precies op dat moment flaneert een jonge Joodse prins met zijn Midjanitische vriendin pralend langs de leiders van de natie met de duidelijke bedoeling tegen de geldende zeden in te gaan.

Pinchas, die dit ziet, wordt razend en pakt in blinde woede een speer, volgt het paar de tent in en doodt hen beiden standrechtelijk.

God is verrukt. Hij noemt hem bij zijn volle naam -Pinchas ben Eliëzer ben Aharon HaCohen- en bevordert hem daarmee tot de hoogste rangen van de priesterklasse. God belooft hem een eeuwigdurend verbond van vrede; in het voorbijgaan heeft hij blijkbaar de natie voor een vernietigende straf behoed.

Het is begrijpelijk, dat niet iedereen het zo zag. "Waarom moest hij dat doen?" werd er gezegd. "Zimri was toch wel een aardige jongen en zijn familie heeft veel geld gegeven voor de bouw van het Misjkan. Zij leek ook een aardig meisje, knap ook, en misschien had ze wat van hem kunnen maken."

Je kunt vragen stellen bij de handelingen van Pinchas. Wie het er niet mee eens was, had het duidelijk bij het verkeerde eind want als Israëlieten de weg op waren gegaan van integratie in Midjan dan zou er binnen een of enkele generaties geen Joods volk meer zijn geweest. Het was nodig snel en vastbesloten te handelen, ook al was het een illegale daad, ook volgens de mening van de rabbijnse commentaren.

Maar de voornaamste les van Tora is die van het belang van de wet. Zonder de wet wordt vrijheid hetzelfde als losbandigheid en anarchie en komt de wet van de jungle in de plaats van de beschaving. Het overheersende belang van de wet, dat de wet vóór alles gaat -voor Joden en niet-Joden- is het kenmerk van het Jodendom.

Om eerlijk te zijn: het voorbeeld van Pinchas is niet bepaald bewonderenswaardig. Hij kwam er mee weg; anderen meestal niet en ongeremde geloofsdrift is als regel niet in het algemeen belang. Uiteindelijk is de verheven plaats van het recht en de aanvaarding van rechtmatige beslissingen de kracht van het Jodendom, niet het dramatische, maar mogelijk destructieve gebaar.

Een andere invalshoek - Shoshana Bloom

In deze sidra maken we kennis met Machla, Noa, Chogla, Milcha en Tirtsa, de dochters van Tselofchad. Volgens de erfwetten in die tijd konden eigendommen alleen van vader op zoon worden vererfd. Als er geen zonen waren, was de keten verbroken. De dochters van Tselofchad kwamen voor zichzelf op en benaderden Mosjee om hem er op te wijzen dat zij -als een onmiddellijk uitvloeisel van de vigerende wet en alleen omdat zij vrouwen en geen mannen waren- alles dreigden te verliezen. Mosjee legde hun zorg voor aan God, die besloot dat als een vader geen zoons had zijn bezit naar de dochters zou gaan. Dit is een duidelijk voorbeeld hoe de wet gewijzigd kan worden om de belangen te beschermen van hen die door de wet onterecht benadeeld worden.

In onze tijd is dit een belangrijke les. Als we kennis nemen van de moeilijke situatie van iemand behoren we ons verplicht te voelen te luisteren en er iets aan te doen. We moeten er zorg voor dragen diegenen in de gemeenschap te beschermen die kwetsbaar zijn, overal buiten komen te staan en niet gehoord worden. Als we de wereld willen verbeteren, moeten medeleven, rechtvaardigheidsgevoel en de wil om hen die in de gevarezone komen te beschermen een fundament vormen van onze samenleving. In deze tijd, nu asiëlzoekers uit Darfur en Zimbabwe -om maar wat te noemen- een serieuze risico lopen teruggestuurd te worden naar die plaatsen, die ze in doodsangst ontvlucht zijn, moeten we ons afvragen wat we kunnen doen om hen te beschermen.

De dochters van Tselofchad konden hun zaak zelf voorleggen. Anderen hebben dat geluk niet en dan zij wij het die ons ervan moeten verzekeren, dat wij namens hen, die anders niet gehoord worden, het woord gaan voeren.